

O projekte

Projekt „Červený Kláštor – znovuzrodený“, ktorý je realizovaný Pamiatkovým úradom SR ako preddefinovaný projekt financovaný z EEA Grants v rámci programu „Podnikanie v oblasti kultúry, kultúrne dedičstvo a kultúrna spolupráca“ má zásadným spôsobom zmeniť doterajšiu podobu dvoch objektov a ďalších vybraných častí kláštora kartuziánov. Udeje sa tak prostredníctvom pamiatkovej obnovy dvoch kláštorňých budov kombinovanej s vložením nového obsahu a funkcií korešpondujúcich s jeho historickým odkazom. Obnova a nová funkčná náplň časti objektov kláštora má zabezpečiť schopnosť nielen udržať nadobudnutú podobu ale aj generovať výnosy, ktoré by umožnili ďalej pokračovať v obnove kláštorňého komplexu.

Cieľom projektu je na jednej strane podstatné zatraktívnenie objektov E a F kláštorňého areálu (hospodárska budova & konvent) pre návštevníkov a to formou a obsahom zážitkovej návštevy kultúrno – historickej pamiatky a na strane druhej, vytvorenie podmienok pre doškoľovacie aktivity v oblasti ochrany pamiatok. Vytvorenie novej ponuky pre návštevníka vychádza z oživenia vybraných činností niekdajšieho života mníchov ale aj funkciami, s ktorými bol a je kláštor pre odborníkov i záujemcov z radov širšej verejnosti previazaný za ostatných niekoľko desaťročí: škola v prírode, múzeum, účelové zariadenie Pamiatkového úradu SR. Všetky budú inovatívnou podobou pôvodných, siahajúcich mnoho storočí do minulosti či iba relatívne nedávno vzniknutých funkcií a činností kláštora a jeho obyvateľov.

Projekt si teda kladie za cieľ "znovuzrodenie" vybraných pôvodných dôležitých funkcií kláštora: výrobu piva a medoviny (kláštorňý pivovar a fermentáreň medoviny), výrobu produktov z liečivých rastlín (Cypriánová lekáreň/manufaktúra), výchovno-vzdelávacie aktivity určené deťom (Kláštorňá škola), poskytnutie priestoru pre hlbšiu a dlhšiu introspekciu a meditáciu bez významnejších zásahov civilizácie (Digital detox camp/Zaži mníšsky život). Chce však byť aj novým a atraktívnym priestorom pre doškoľovacie aktivity určené profesionálnym pamiatkárom (Doškoľovacie centrum PÚSR - ČK) a pre návštevníkov poskytnúť aj úplne prerobenú, modernú a návštevnícky atraktívnu múzejnú expozíciu. Projekt sa realizuje v spolupráci s nóorskymi partnermi – uznávanými organizáciami pôsobiacimi v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva v Nórskom kráľovstve: Norsk Kulturvarv a Fortidsminneforeningen – National Trust of Norway.

Projekt by mal trvať 36 mesiacov od 27. 1. 2020 do 27. 1. 2023 a celková výška prostriedkov na to určených je 1,1 mil. €.

Nové expozície

Kláštor kartuziánov v Červenom Kláštore chce byť v prvom rade múzeom, miestom, ktoré si kladie za cieľ priblížiť bohatú minulosť kláštora a jeho okolia pre svojich návštevníkov. V rámci projektu Pripravovaná hlavná expozícia Dejiny Červeného Kláštora pútavým a hravým spôsobom, za použitia najmodernejších múzejných technológií prerozpráva príbeh vzniku kláštora, jeho významných členov oboch mníšskych rádov, ktorý tu pôsobili, ako aj hlavných dejinných zlomov, ktorými si prešlo toto magické miesto. Na túto expozíciu nadviaže niekoľko stanovíšť, ktoré v skratke priblížia aj iné Mníšske rády na Slovensku. Kamaluldi a kartuziáni, dva mníšske rády, ktoré sa zaslúžili o vznik tohto významného kláštorňého areálu, na pomedzí Poľska a Slovenska neboli totiž na našom území sami, čo prinášali a udržiavali vieru, vzdelanie, starostlivosť o najslabších a najzraniteľnejších či remeselné

a iné zručnosti z celej Európy. Predstavíme a popíšeme najvýznamnejšie mníšske rády, ktoré u nás pôsobili počas stáročí. Správcom kláštorného areálu je už dlhé desaťročia Pamiatkový úrad Slovenskej republiky. O tom čo robí, na prácu akých ľudí, čo začali pred viac ako storočím s ochranou pamiatok na Slovensku či aké je poslanie a cieľ starostlivosti o hnutelné a nehnuteľné pamiatky, by mala zasa rozprávať malá, no svojim obsahom bohatá a formou pútavá expozícia Dejiny pamiatkovej starostlivosti na Slovensku.

Pivovar a fermentáreň medoviny

Vynovené a úplne nové múzejné expozície doplnia výrobné prevádzky Pivovaru a fermentárne medoviny: dve veľmi tradičné funkcie kláštora. Ich špecifikom bude nielen možnosť komentovanej prehliadky priestorov kde budeme pivo a medovinu vyrábať, no i snaha o čo najväčšiu autenticitu pri ich výrobe. Súčasné výrobné a hygienické štandardy sú síce neporovnateľne prísnejšie ako pred stáročiami, no zachované lokálne recepty nám umožnia priblížiť sa ku chutiám a vôňam týchto mokov ako ich vnímali mnísi. Pivo a medovina bude po zahájení výroby na predaj nielen v lokálnej taverne „Pod lipami“ ale aj v múzejnom obchode - Cypriánovej lekárni.

Predpokladaný sortiment spojený s výrobou: minimálne 3 druhy piva v obaloch minimálne 2 veľkostí, darčkové balenie piva, pohár/holba s logom múzea, minimálne 2 druhy medoviny v obaloch minimálne 3 veľkostí, pohár na medovinu s logom múzea.

Cypriánova lekáreň a manufaktúra

Na odkaz jedného z najznámejších rehoľníkov kláštora - Frátra **Cypriána** nadväzuje zámer obnovy Cypriánovej manufaktúry/lekárne. Táto projektová aktivita v sebe zahŕňa pestovanie a zber no najmä rozmanité spracovanie liečivých bylín a ich využitie pre výrobu čajov, mydiel, masť a tinktúr ale aj cukrovínok, azda aj podľa dochovaných receptov frátra Cypriána. Tento proces bude prebiehať nielen v kláštore (pestovanie liečivých rastlín, ich spracovanie) ale bude prepojený aj na obyvateľov obcí subregiónu Zamaguria a Pienin. Pre Cypriánovú manufaktúru budú obnovené priestory nad pivovarom. Predaj výrobkov z liečivých bylínok bude prebiehať v zriadenej dobovej Cypriánovej lekárne v rámci múzejného obchodu. Upraví sa už existujúce no vytvoria sa aj nové bylinkové záhradky v rámci ruín mníšskych domčekov. Predstavíme aj nový informačný systém o bylinkách, ktoré tam pestujeme. Aké to je, vyrobiť si vlastný bylinkový čaj či mydlo s prímiesou bylinkových vôní, - takéto a mnohé iné zážitky budú môcť návštevníci absolvovať v rámci našich tvorivých dielní na túto tému. To je však už jedna z aktivít pripravovanej Kláštornej školy.

Predpokladaný sortiment: bylinkové čaje a ich zmesi - minimálne 10 druhov a dve veľkosti balenia, tinktúry z bylínok - minimálne 10 druhov a minimálne dve veľkosti balenia, mydlá - minimálne 5 druhov a minimálne dve veľkosti balenia, cukríky - minimálne 3 druhy minimálne dve veľkosti balenia, sviečky z včelieho vosku - minimálne dve veľkosti balenia.

(Fráter Cyprián: vlastným menom **František Ignác Jäschke** (* 28. júl 1724 Polkowice, Sliezsko, † 1775, Červený kláštor) kamaldulského mnícha, nadväzuje ďalšia pripravovaná funkcia: výroba založená na liečivých bylinkách. Brat Cyprián bol známy ako všeobecne vzdelaný cestovateľ, ľudový liečiteľ, zberateľ, či dokonca konštruktér a vynikal najmä v oblasti medicíny, lekárnictva, alchýmie a

botaniky. V Červenom kláštore ho kvôli jeho liečiteľským schopnostiam vyhľadávali ľudia zo širokého okolia. Lieky aj predával a za utržené peniaze založil fond na rozvoj lekárne v Červenom Kláštore.

Bylinkové záhradky

V ruinách domčekov pátrov už v súčasnosti existujú hriadky s liečivými bylinkami, ktoré majú jednoduchý informačný systém. Projekt by mal tieto hriadky obnoviť, rozšíriť a vylepšiť informačnú bázu ako o bylinkách samotných tak aj ich liečivých účinkoch. Diať by sa to malo prostredníctvom nového systému s novou grafikou a dizajnom prevedenia ako aj prostredníctvom mobilnej aplikácie, so zvukovým sprievodcom, dopĺňajúcim základné informácie na tabuľkách umiestnených pri hriadkach.

Kláštorná škola

Na tradíciu kláštora ako centra vzdelania a poznania by mala nadviazať naša inovovaná podoba kláštornej školy so zameraním na prírodné a kultúrne dedičstvo a na všestranne zdravý spôsob života. Pre tento účel budú upravené priestory pôvodne slúžiace v 18. storočí teologickému inštitútu pri príprave novicov pred ich vstupom do mníšskej rehole. Jedna miestnosť v rámci kláštornej školy vráti predovšetkým deťom a dospelým návštevníkom o niekoľko storočí späť a oni zažijú spôsoby a metódy výučby učiteľov z dôb kamaldulských mníchov. Súčasťou ponuky „kláštornej školy“ budú aj *tvorivé dielne* pre celú rodinu zamerané na výrobu produktov z liečivých bylín pod dozorom našich „lekárnikov“ z Cypriánovej manufaktúry. Keďže kláštor je pamiatka v správe *Pamiatkového úradu SR* obnovená kláštorná škola bude aj naďalej slúžiť ako *doškoľovacie stredisko* inštitúcie pre vlastných zamestnancov, ako aj pre zamestnancov v štátnej a verejnej správe, ktorých činnosť sa dotýka aj správy a ochrany pamiatkového fondu SR

Digitálna detoxikácia

Na poschodí konventu (objekt F), vznikne vďaka projektu Červený Kláštor – znovuzrodený priestor pre ozdravný, meditatívny a relaxačný pobyt, veľmi blízky pôvodnému asketickému spôsobu života pátrov – duchovných otcov (**digitálna detoxikácia**). Päť obnovených a jednoducho zariadených izieb frátrov, bude určených na pobyt zameraný na vnútornú reflexiu a bližšie sebazpoznanie najmä v mimosezónnom turistickom období. Kto by chcel zažiť mníšsky život na vlastnej koži v úplnosti, môže tak spraviť pobytom v rámci jednej z týchto izieb, ktorá bude zariadená čo najbližšie životným podmienkam pátrov v 17. storočí s možnosťou podieľať sa na niektorých činnostiach súvisiacich s fungovaním kláštora.

Partneri projektu

Náš projekt má dvoch výnimočných nórskych partnerov - neziskové organizácie z oblasti ochrany a prevádzky kultúrneho dedičstva: Norsk Kulturvav (preklik na <http://kulturarv.no/>), a Fortidsminneforeningen - National Trust of Norway (preklik na <https://fortidsminneforeningen.no/>).

Počas projektu absolvujeme 4 spoločné stretnutia (pokiaľ nám to pandemická situácia v oboch krajinách umožní), v rámci ktorých sa budeme snažiť spoločne nastaviť marketing a spôsoby odbytu produktov z našich nových prevádzok. Stretnutia budú slúžiť na nájdenie dobrých príkladov na Slovensku a v Nórsku, ktoré nám môžu slúžiť ako príklad. Jedno z našich stretnutí na Slovensku a náš pobyt v Nórsku preto pojmeme ako krátke študijné cesty po obdobných inštitúciách, ktoré majú túto oblasť čo najlepšie zvládnutú. Ďalšou aktivitou v rámci našich spoločných stretnutí bude tvorba príručky/prezentácie v oblasti pamiatkovej advokácie, ktorá by mala pomôcť obhajovať myšlienky ochrany kultúrneho dedičstva nielen na Slovensku ale aj v Nórsku.

Uvedené je súčasťou stránky <https://muzeumcervenyklastor.sk/buduca-ponuka-obnovujeme-pre-vas/cerveney-klastor-znovuzrodeny/>